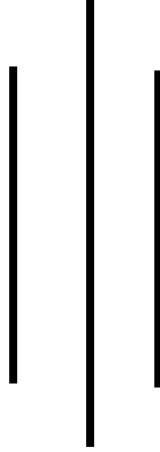

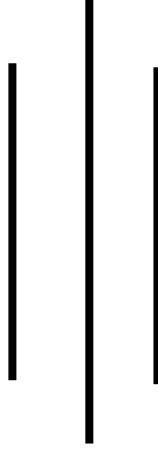

आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को नीति कार्यक्रम तथा बजेट वक्तव्य

सिदिङ्वा गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
साब्लाखु, ताप्लेजुङ
१ नं. प्रदेश, नेपाल

२०७७ साल असार १० गते बुधवार उपाध्यक्ष श्री जीवन कुमार ताम्लिङ ज्यूले गाउँसभामा
प्रस्तुत गर्नुभएको

आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को नीति, कार्यक्रम तथा बजेट वक्तव्य

सिदिङ्वा गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
साब्लाखु, ताप्लेजुङ
१ नं. प्रदेश, नेपाल

Contact No:- 9807928555 (Chairperson), 9852681171 (Vice Chairperson) 9852660153 (Chief Administrative Officer)

E-mail:- sidingbarmtpj@gmail.com

Facebook:- <http://www.facebook.com/sidingba.rural.municipality>

Website:- <http://www.sidingbamun.gov.np>

खण्ड १ – परिचय र समीक्षा

१.१ पृष्ठभूमी

सम्मानित सभाध्यक्ष महोदय,

- नेपालको संविधानले परिकल्पना गरेको संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन व्यवस्था अनुसार तिन तहको सरकार अन्तर्गत यस सिदिङ्वा गाउँपालिकाले बिकासको योजनाबद्ध शृंखला शुरु गरेको मध्य अवधिमा प्रवेश गरिरहँदा सम्मानित सभामा सिदिङ्वा गाउँपालिकाको आगामी दिनको सुनौलो भाग्य र भविष्यको मार्गचित्र कोर्नको लागि आगामी आ.व. २०७७।०७८ को नीति, कार्यक्रम तथा बजेट यस गरिमामय गाउँसभामा प्रस्तुत गर्न पाउँदा अत्यन्तै गौरवान्वित महशुस गरेको छु ।
- सर्वप्रथम, नेपालको संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रको लागि नेपाली जनताले पटकपटक गर्दै आएको ऐतिहासिक जनआन्दोलन, सशस्त्र संघर्षहरूमा शहादत हुनु भएका आदरणीय वीर समर शहीदहरूको त्याग र बलिदानलाई भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु । साथै विभिन्न चुनौतिका बावजूद आफ्नो व्यक्तिगत स्वार्थ र जीवन भन्दा माथि उठेर राष्ट्रिय स्वार्थ र आवश्यकताको लागि अहोरात्र खटिनुभएका, अतुलनीय, अवर्णनीय योगदान पुर्याउनुभएका तमाम राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरूमा हार्दिक कृतज्ञता व्यक्त गर्न चाहन्छु ।
- कोरोना भाइरस (कोभिड १९) महामारीका कारण मानव जातिमाथि शताब्दीकै सबैभन्दा ठूलो संकट पैदा भएको छ । विश्वस्तरमै यस महामारीविरुद्ध लड्न मौजुदा स्वास्थ्य सेवा र सुविधाहरू अपर्याप्त देखिएका छन् । यस महामारीबाट लाखौं मानिसको ज्यान गइसकेको छ, अरु लाखौं सङ्क्रमित छन् । यस महामारीबाट सङ्क्रमित भई यस गाउँपालिका बाहिर ज्यान गुमाउनुहुने नागरिकहरूका शोकाकुल परिवारजनप्रति गहिरो समवेदना व्यक्त गर्दछु । उपचाररत सम्पूर्ण आमाबुबा, दाजुभाइ तथा दिदिबहिनीहरूको शीघ्र स्वास्थ्यलाभको कामना गर्दछु । साथै कोभिड १९ लाई पराजित गरी घर फर्कनु हुने सबैलाई बधाई तथा शुभकामना व्यक्त गर्दछु ।
- जोखिमपूर्ण परिस्थितिमा अग्रपंक्तिमा रहेर सेवा गर्ने स्वास्थ्यकर्मी, सूरक्षाकर्मी चालक लगायत सम्पूर्ण राष्ट्रसेवकको म उच्च प्रशंसा गर्दछु । कोभिड १९ संक्रमण रोकथाम तथा नियन्त्रणमा गाउँपालिकाले चालेको कदमहरूलाई पुर्ण साथ दिई सहयोग गर्नुभएकोमा म सम्पूर्ण सिदिङ्वावासी महानुभावहरूमा हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछु ।
- लामो संघर्षबाट नेपाली जनताले चाहे बमोजिम संघीय शासन प्रणाली सहितको स्थानीय सरकारको गठन भएको छ । नेपालको संविधानले स्थानीय तहलाई स्थायी सरकारको रूपमा स्थापित गरेको छ । यसैको परिणाम स्वरूप २०७४ साल असार महिनामा भएको स्थानीय तहको निर्वाचनबाट आज हामी जनप्रतिनिधिको रूपमा जनताको शासन स्थापित गर्न निर्वाचित भई आएका हौं । यो तीन वर्षको अवधिमा माननीय सांसद, राजनैतिक दल, संघ-संस्था, विज्ञहरू र गाउँपालिका कर्मचारीहरूको समन्वय, सहकार्य र समझदारीमा गाउँपालिकाको दिगो विकासका लागि खाका कोर्दै योजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने चरणमा रहेका छौं । निर्वाचनको क्रममा हामीबाट व्यक्त भएका प्रतिवद्धताहरूलाई जनताको घरदैलोमा पुऱ्याउने कोसिसमा हामीलाई सहयोग गर्नुहुने सम्पूर्ण गाउँबासी दाजुभाइ तथा दिदी बहिनीहरू दिदिबहिनीहरू, राजनैतिक दलका अग्रज व्यक्तित्वहरू तथा विभिन्न संघ-संस्थाका प्रतिनिधि ज्यूहरूलाई धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

- वर्तमान नेपाल सरकारले **समृद्ध नेपाल सुखी नेपाली**को उद्देश्य परिकल्पना गरेर आफ्ना योजना तथा कार्यक्रमहरू अघि सारेको छ । तसर्थ मैले पनि आज सिदिङ्वा गाउँपालिकाको वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम र बजेट बक्तब्य पेश गर्दा सोही उद्देश्यलाई सहयोग पुग्ने गरी पेश गरेको छु । यस क्षेत्रको सर्वाङ्गीण तथा सन्तुलित विकास गर्दै गाउँबासीहरूको समग्र आर्थिक सामाजिक स्तरमा अभुतपूर्ण रूपमा सकारात्मक परिवर्तन ल्याउन गाउँपालिका परिवार लागेको छ । यस गाउँपालिकालाई बालमैत्री, महिलामैत्री, अपागमैत्री, ज्येष्ठ नागरिकमैत्री तथा वातावरणमैत्री गाउँपालिकाको रूपमा विकास गर्दै, सुशासन, पारदर्शिता कायम गर्दै, छिटो छरितो र प्रभावकारी सेवा प्रवाह गर्दै नेपालकै नमुना गाउँपालिकाको रूपमा विकास गर्न हामी दत्तचित्तका साथ लागि परेका छौं । यस कार्यमा सहयोग प्रदान गर्न सम्पूर्ण जनप्रतिनिधि, बुद्धिजिवि, समाजसेवी, गाउँबासी तथा सरोकारवालाहरूको रचनात्मक सहयोगको अपिल गर्दछु ।
- यस सिदिङ्वा गाउँपालिकाको नीति, कार्यक्रम तथा बजेट प्राथमिकिकरण तथा तर्जुमा गर्दा नेपालको संविधानको अनुसूची ८ र ९, नेपाल सरकारको नीति तथा कार्यक्रम, १ नं. प्रदेश सरकारको नीति तथा कार्यक्रम, नेपाल सरकार तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त वित्तीय समानिकरण, समपुरक, विशेष तथा सशर्त अनुदान, नेपाल सरकारले अन्तरराष्ट्रिय स्तरमा गरेका प्रतिवद्धताहरू, दिगो विकास लक्ष, संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयका विभिन्न आदेश, निर्देशन तथा परिपत्रहरू, स्थानीय तहको अधिकार तथा कार्य विस्तृतिकरण, स्थानीय तहको योजना तथा बजेट तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७४ (परिमार्जित), स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४, अन्य प्रचलित विद्यमान ऐन कानूनहरू, विभिन्न विषयगत मन्त्रालयहरू, कार्यालयहरू, संघ संस्थाहरू बाट प्राप्त मार्ग निर्देशन, सुझाव तथा अपेक्षा, विभिन्न बिज्ञ, समितिहरूका राय, सल्लाह तथा सुझावहरू तथा आम नागरिकहरूको सुझाव, आम सिदिङ्वाबासीको अपेक्षा समेतलाई हृदयङ्गम गरी यस सम्मानित सभामा प्रस्तुत गरेको छु ।

सम्मानित सभाध्यक्ष महोदय,

अब म यस गरिमामय सभामा चालु आर्थिक वर्षका नीति तथा कार्यक्रमहरूको समीक्षा पेश गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

(क) आर्थिक क्षेत्र

कृषि:-

- चालु आ.व.०७६।७७ मा **कृषि क्षेत्र**को समुचित विकाशका लागि वित्तीय समानीकरण तथा सशर्त अनुदान अन्तर्गत कुल रु. ३१ लाख ८ हजार ४ सय विनियोजन भएकोमा प्लाष्टिक टनेल खरिद तथा वितरण, बेमौसमी तरकारी खेती लक्षित थोपा सिंचाइ कार्यक्रम, जैविक तथा रासायनिक विषादी खरिद तथा वितरण, तरकारी किट वितरण, आधुनिक मौरीका घर वितरण, माटो परीक्षण, कृषि उपज बिउ बिजन वितरण तथा शिविर सञ्चालन, तरकारी खेती, घरिया सिस्नो तथा अर्गेली खेती सम्बन्धि अभिमुखीकरण तालिम जस्ता कार्यक्रमहरू सञ्चालन भएका र हुने क्रममा रहेका छन् ।
- देशब्यापीरूपमा फैलिएको अमेरिकन फौजीकिराबाट यस गाउँपालिकाका बालीनालीलाई बचाउन रासायनिक तथा जैविक विषादी खरिद गरी वितरण गरिएको छ । खाद्यान्नबालीको बृद्धि विकासको लागी आवश्यक

रासायनिक मल वितरणको लागि सहकारीलाई डिलरसिपप्रदान गरी रासायनिक मलको आपूर्ति ब्यबस्थापन गरिएको छ ।

- यस गाउँपालिकाको भुगोल, हावापानी, माटो सुहाउँदो बोटविरुवा अन्तर्गत अर्गेली खेतीलाई ब्यावसायिक बनाउँदै कृषकहरुलाई आत्मनिर्भर बनाउन कालिखोला र सुरंखिमका १४५ वटा कृषकहरुलाई प्रति घर न्युनतम १४५ वटा बिरुवा रोप्न लगाई २१,०२५ वटा अर्गेली बिरुवा रोपिएको छ ।
- माथि उल्लेख गरिएका समग्र कार्यक्रम मध्ये फलफुल विरुवा खरिद तथा वितरण तर्फ आँप, लिचि, कागति सुन्तला, रुद्राक्ष, पाउलेनिया, लोठसल्ला जस्ता व्यावसायिक मुल्यमान्यता रहेका फलफुलका जम्मा १२,९५० वटा विरुवा खरिद गरी करिव १,०४० जना कृषकहरु लाभान्वित भएका छन । जसले उक्त फलफुलको व्यावसायिक उत्पादनमा महत्वपूर्ण आधार स्तम्भको निर्माण भएको छ भन्ने महशस गरेको छु ।
- चालु आ.व.को जेठ मसान्त सम्मको तथ्याङ्क अनुसार १२ वटा कृषि व्यवशाय सम्बद्ध फर्म/समूहहरु नयाँ दर्ता भएका छन् ।

पशु

- **पशुपंक्षी विकास क्षेत्र**तर्फ संघीय समानीकरण तथा ससर्त अनुदान अन्तर्गत कुल रु. ७२ लाख ३० हजार विनियोजन भएकोमा पशु बिमा तथा दुहुनो पशु प्रोत्साहन कार्यक्रम, नश्रु सुधारका लागि सानन् जातका बीउ बोका खरिद तथा वितरण, माछापालन प्रोत्साहन कार्यक्रम, दलित लक्षित उन्नत जातका कुखुराका चल्ला वितरण कार्यक्रम, होलिस्टिन जातका गाईका कोरली वितरण कार्यक्रम, कुखुरा/माछापालन तालिम जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन भएका छन् ।
- यस गाउँपालिका अन्तर्गतका प्रत्येक घरधुरीमा सिदिङ्वा गाउँपालिकाको उपस्थितिको आभाष दिलाउन प्रत्येक कृषकको पशुधनको सूरक्षा गर्दै जीविकोपार्जनमा सहयोग गर्न पशु बिमा कार्यक्रमलाई लागू गरिएको छ । चालु आ.ब. मा यस गाउँपालिका अन्तर्गत वडा नं. ३, ४ र ५ मा लागू गरिएको यो कार्यक्रमको प्रभावकारिता हेरी आगामी आ.ब. मा अन्य वडाहरुमा पनि विस्तार गरिनेछ ।
- त्यसै गरी यस गाउँपालिका अन्तर्गतका प्रत्येक पशुपालक कृषकहरुलाई आफ्नो ब्यवसायमा प्रोत्साहन गर्न दुहुनो पशु प्रोत्साहन कार्यक्रम लागु गरिएको छ । एउटा दुहुनो पशु भएमा रु. २,०००।- तथा दुई वा दुई भन्दा बढी भएमा रु. ३,०००।- रुपैयाँ अनुदान दिने गरी करिव २,०००।- कृषकहरु यस कार्यक्रमबाट लाभान्वित हुने अपेक्षा राखिएको छ ।
- यस गाउँपालिका अन्तर्गतका कालीखोला,सादेवा लगायत उच्च हिमाली क्षेत्रमा ठुलाठुला खर्क भएकोले चौरी तथा भेडापालन व्यवसायलाई प्रवर्द्धन गरी उन र छुपी उत्पादन तर्फ राष्ट्रिय स्तरमा व्यावसायिकता अभिवृद्धि गर्न आवश्यक पहल कदमी भईरहेको छ ।

- पशुपालक कृषकहरूको आय आर्जनमा सुधार गर्न उन्नत जातको पशु ल्याइ वितरण गरिएको छ । मेहेलेमा ६३ घरधुरीलाई ३१५ वटा उन्नत जातको कुखुरा वितरण गरिएको छ । सुरंखिमका साविकका वडा, टोल र बस्तिस्तरका पशु नश्ल सुधार गर्न ९ वटा सानन् जातको बोका, जर्सी तथा होलिस्टिन जातको २ वटा बिउ गोरु, ४ वटा बाच्छी वितरण गर्न लागिएको छ । कालिखोलामा विपन्न परिवारलाई उन्नत जातको ६ वटा सुंगुर र ६ वटा बोका बितरण गर्न लागिएको छ । साब्लाखुमा ७० जना कृषकहरूलाई कुखुरा पालन संबन्धि तालिमप्रदान गरी उक्त कृषकहरूलाई प्रति कृषक १६ वटा चल्ला वितरण गर्ने कार्यक्रम रहेको छ । आंखोपमा माछापालन कृषकहरूलाई प्रोत्साहन गर्न ८ जना कृषकलाई प्रति कृषक रु. १२,०००।- (बाह्र हजार) अनुदान उपलब्ध गराइएको छ ।
- कृषकहरूको पशुधनलाई विभिन्न महामारी रोगहरूबाट वचाउनकालागि आवश्यक जनशक्तीको अभावको वाबजुद पनि निजि पाराभेट भ्याक्सिनेटर नियुक्ति गरी भेडा/बाख्रामा लाग्ने पि.पि.आर. रोग विरुद्ध ५,००० वटा पशुवस्तुहरूलाई खोप लगाउने कार्य सम्पन्न भएको छ ।
- चालु आ.व.को जेठ मसान्त सम्मको तथ्याङ्क अनुसार १७ वटा पशुपंक्षी व्यवसायमुलक फर्म/समूहहरू नयाँ दर्ता भएका छन् ।

पर्यटन

- पर्यटनका सम्भावनाहरूलाई यथासम्भव खोज, अनुसन्धान, संरक्षण तथा सम्बर्द्धन गर्न यस गाउँपालिका अन्तर्गतका तिम्बुङपोखरी, ढड्ढडे झरना, सिदिङ्वा धाम, त्रिवेणी माडहिम, चमेरे गुफा, तोपाहाड मार्ग जस्ता आन्तरिक/बाह्य पर्यटकीय केन्द्रको पहिचान गर्दै सिदिङ्वा गाउँपालिकालाई पर्यटनको हबको रूपमा विकास गर्न लागि परिएको छ । **पर्यटन पुर्वाधार विकास कार्यक्रम** अन्तर्गत कालीखोला स्थित धार्मिक एवं पर्यटकीय स्थल तिम्बुङपोखरी परिसरमा अतिथि गृह निर्माण र पदमार्ग निर्माण कार्य द्रुत गतिमा भईरहेको छ । आगामी आ.व.०७७।७८ का लागि **संघीय तथा प्रदेश समपुरक अनुदान कार्यक्रम** अन्तर्गत ढड्ढडे झरना जाने पर्यटकीय सडक निर्माण र सिलसिले देखि सित्रेक हुँदै सिदिङ्वाधाम जाने सडक निर्माण आयोजना माग गरिएको जानकारी गराउन चाहन्छु ।

(ख) सामाजिक क्षेत्र

शिक्षा:-

- भौतिक निर्माण तर्फ संघीय सरकार बाट प्राप्त सशर्त अनुदान अन्तर्गत रु. ९२ लाख बाट २ कोठे भवनहरू ४ वटा तथा छात्रा शौचालय ४ वटा निर्माण भईरहेको छ ।
- विद्यालयमा सामाजिक परिक्षण, लेखा परीक्षण लगायतका कार्यहरू ७० प्रतिशत भन्दा बढी सम्पन्न भइ सकेको छ ।

- विद्यालयमा भर्ना भएका कक्षा १ देखि ८ सम्मका सबै छात्राहरु तथा दलित विद्यार्थीहरुलाई र कक्षा १ देखि १० सम्मका छात्राहरुलाई छात्रवृत्ति वितरण गर्ने चरणमा रहेको छ ।
- आधारभूत तह (कक्षा – ८) को बार्षिक परीक्षालाई मर्यादित र ब्यबस्थित तरिकाले संचालन गरी प्रमाण पत्र तथा ग्रेड सिट वितरण गरिने क्रममा रहेको छ ।
- स्थानीय स्तरको भाषालाई प्रोत्साहन गर्न आनिपान भाषा पढाइरहुनु भएका शिक्षकहरुको प्रोत्साहन स्वरुप अनुदान उपलब्ध गराइएको छ ।
- यस गाउँपालिका अन्तर्गतका अपुरा र अधुरा रहेका विद्यालयका भवनहरुको मर्मत संभार गरिएको छ ।

स्वास्थ्य:-

- नेपाल सरकारबाट उपलब्ध हुने निशुल्क औषधिको अभाव हुन नदिने व्यवस्था गरिनु, साब्लाखुमा खोपकेन्द्र निर्माण हुनु, साब्लाखु स्वास्थ्यचौकी मर्मत संभार गरिनु, साब्लाखु स्वास्थ्य चौकीमा ल्याव संचालनको लागि सामानको व्यवस्था गरिनु, आंखोप स्वास्थ्य चौकीमा वर्थिङ सेन्टर पुनः संचालन गरिनु आफैमा महत्वपूर्ण कामहरु हुन ।
- यस गाउँपालिका अन्तर्गतका ९ महिना देखि ५ वर्षमुनिका जना बालबालिकाहरुलाई ३५ वटा खोपकेन्द्र मार्फत ९२० जना बालबालिकालाई दादुरा – रुवेला बिरुद्वको खोप कार्यक्रम संचालन गरिएको छ ।
- स्वास्थ्यकर्मी समायोजनको कारण स्वास्थ्य चौकी रिक्तिने अवस्था आई स्थायी पदपुर्ति नहुँदा स्वास्थ्य क्षेत्रमा आउन सक्ने विकराल समस्याहरुलाई मध्यनजर गर्दै प्रत्येक स्वास्थ्य संस्थामा HA, ANM र CMA करारमा पदपुर्ति गरिएको छ ।
- यस गाउँपालिका अन्तर्गतका प्रत्येक वडाहरुमा ३५ वटा खोप केन्द्र मार्फत भिटामिन ए कार्यक्रम संचालन गरी १०८० जना बालबालिकालाई भिटामिन ए र ९९० जना बालबालिकालाई जुकाको औषधि प्रदान गरिएको छ ।
- कालिखोला र सादेवामा परिवार नियोजनमा स्याटेलाइट क्लिनिक संचालन गरी २६ जना महिलाहरुलाई सेवा प्रदान गरिएको छ ।
- यस गाउँपालिका स्थित ३, ५, ६ र ७ नं. वडाका ५० जना भन्दा बढी गर्भवती महिलाहरुको स्वास्थ्य अवस्था जाँच गर्न संबन्धित वडाको स्वास्थ्य चौकीमा नै गई RUSG कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको छ ।
- गाउँपालिकाका प्रत्येक नागरिकहरुलाई अकालमा कसैको पनि ज्यान नजाने अवस्था सिर्जना गर्न एम्बुलेन्स खरिदको प्रकृया शुरू भइसकेको छ ।

खानेपानी:-

साविकमा संचालन भइरहेका तथा उपभोग गरिरहेका खानेपानीका मुहानहरु मध्ये यस गाउँपालिकाका ४ वटा मुलहरु मर्मत गर्दै खानेपानीमा नागरिकको पहुँच स्थापना गरिएको छ ।

खेलकुद:-

- यस गाउँपालिकाका युवा खेलाडीहरूको प्रतिभा प्रस्फुटन गर्न खेलकुद क्षेत्रलाई प्राथमिकतामा राखिएको छ । फुडलिड नगरपालिकाले संचालन गरेको अन्तरपालिकास्तरीय भलिबल प्रतियोगितामा प्रथम स्थान हासिल गरेको छ, त्यसै गरी मेरिडदेन गाउँपालिकामा संचालन भएको पुषेमेलामा समेत भलिबल प्रतियोगितामा प्रथम स्थान हासिल गरेको छ । त्यसै गरी गाउँपालिकाको कर्मचारी, जनप्रतिनिधि तथा आम सर्वसाधारणमा ब्याडमिन्टन खेलम बिकास गर्न ब्याडमिन्टन कोर्ट निर्माण गर्न लागिएको छ ।

लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशिकरण:-

- महिलाहरूको सशक्तिकरणको लागि मेहेलमा १६ जना महिला दिदिबहिनीलाई सिलाई कटाइ तालिम (Advanced Course) प्रदान गरिएको छ ।

(ग) पूर्वाधार क्षेत्र

- चालु आ.ब. मा १२३ वटा योजना/कार्यक्रमहरूको संझौता भई सडक तर्फ करिब ८० प्रतिशत कार्यसम्पन्न भइसकेको अवस्था छ जसमध्ये २८.५ किमि नयाँ ट्र्याक खोलिइसकेको छ भने २६ किमि सडकको स्तरनोन्ती भएको छ । त्यसै गरी २.९ कि.मि. पदमार्ग निर्माण गरिएको छ, जसले हरेक टोल र बस्तिमा सुरक्षित सडक यातायातको पहुँच पुर्याउने सपनालाई मूर्तरूप दिने देखिन्छ ।
- उपभोक्ता समिति वाट योजना संचालन गर्दा अधिल्लो आ.ब. देखिएको कठिनाईलाई समाधान गर्न चालु आ.ब. मा उपभोक्ता गठन, परिचालन तथा ब्यबस्थापन संबन्धि कार्यविधि तर्जुमा गरिएको छ । त्यसै गरी उपभोक्ता समितिले योजना संझौता गर्दा आवश्यक कागजी प्रकृत्यालाई सरलिकृत गर्न योजना किताबको ब्यबस्था गरी योजना कार्यान्वयनमा सहजता आएको छ ।

(घ) वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन क्षेत्र

- विश्वब्यापी महामारीको रूपमा फैलिएको कोरोना भाइरस (कोभिड १९) को महामारीबाट बच्न र बचाउनको लागि यस गाउँपालिकामा हर संभव प्रयास गरिएको छ । कोरोना भाइरसको प्रकोप रोकथामको लागि सबैभन्दा उपर्युक्त माध्यम सरसफाईमा सबै नागरिकको पहुँच स्थापना गर्न स्वयंसेविकाहरू मार्फत प्रत्येक घरधुरीहरूलाई जनचेतनामुलक सामाग्री, हात धुने साबुन – ३ वटा, स्यानिटाइजर – १ बोतल, झिंगा मार्ने औषधि – २ प्याकेट वितरण गरिएको छ । गाउँपालिकाको मुख्य सिमा नाका र अन्य प्रवेशद्वारमा स्वयंसेवकहरू राखी प्रत्येक दिनको सवारी आवागमन तथा गाउँपालिका भन्दा बाहिर बाट आउने ब्यक्तिहरूको निगरानी गरियो । त्यसै गरी यस गाउँपालिका भन्दा बाहिर बाट आउने ब्यक्तिहरू, बिदेश बाट आउने ब्यक्तिहरू तथा शंकास्पद लक्षण देखिने ब्यक्तिहरूको ट्र्याकिड र ट्रेसिड गर्न स्वयंसेविकालाई जिम्मेवारी प्रदान गरियो । श्री भञ्ज्याङ मा.बि. मा ५० बेडको तथा श्री सिंहदेवी आ.बि. मा १० बेडको गरी जम्मा ६० बेडको क्वारेन्टाइन स्थापना गरिएको छ । उक्त

क्वारेन्टाइनमा प्रति सिफ्ट २ जनाको दरले दैनिक ६ जना स्वास्थ्यकर्मी अहोरात्र खटिरहनु भएको छ । हाल सम्म जम्मा ५६ जना ब्यक्तिहरु क्वारेन्टाइनमा बस्नु भएको, जस मध्ये ५२ जनाको RDT परीक्षण गरी रिजल्ट नेगेटिभ आएर होम क्वारेन्टाइनमा बस्ने गरी पठाइएको छ । कोरोना प्रकोप रोकथामको लागि जेठ १४ गते सम्ममा ६३ लाख ७९ हजार ९९७ खर्च भएको छ ।

- नेपाल भित्र बिभिन्न जिल्लामा अलपत्र परेका नागरिकहरुको उद्धार तथा बिदेशमा बसी नेपाल सरकारले उद्धार गरेका नागरिकहरुलाई सुरक्षित रूपले गाउँपालिका सम्म ल्याउने वातावरण सिर्जना गरिएको छ ।

(ड) संस्थागत विकास सेवा प्रवाह र सुशासन

- गाउँपालिका तथा वडा कार्यालयलाई छिटो छरितो पारदर्शि रूपमा सेवा प्रवाह गर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
- गाउँपालिकाको कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधिहरुलाई छिटो, छरितो सूचना प्रवाह गर्न ग्रुप एसएमएस सर्भिस लागू गरिएको छ ।
- सूचना तथा प्रविधिमा गाउँपालिकाको पहुँच स्थापना गर्न इन्टरनेटको ब्यबस्था गरिएको छ । बिद्युत आपूर्तिमा हुने समस्यालाई मध्यनजर गर्दै 30 KVA सिस्टमको जेनेरेटर खरिद गरिएको छ ।
- कार्यालयको फाइलिङ सिस्टम, डकुमेन्टेशन सिस्टमलाई ब्यबस्थित गर्न कोशिस गरिएको छ ।

(च) अन्य

- चालु आ.ब. मा न्यायिक समितिमा परेका ३ वटा उजुरी मध्ये एउटाको मिलापत्र भएको छ भने बाँकी २ ओटाको म्याद गुज्रेर मुद्दा टिसमिस भएको छ ।
- चालु आ.ब. मा यस गाउँपालिकालाई साब्लाखु खेलमैदान अन्तर्गत ६ रोपनी, सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई भवनको लागी ३ रोपनी प्राप्त भएको छ भने गाउँपालिकास्तरीय खेलमैदानको लागी २५ रोपनी जग्गा प्राप्त हुने क्रममा रहेको छ ।

सम्मानित सभाध्यक्ष महोदय,

अब म चालु आ.ब. को हाल सम्मको बित्तीय प्रगति प्रतिवेदन पेश गर्न चाहन्छु ।

- चालु आ.ब. मा ५ लाख १० हजार आन्तरिक राजश्व उठ्ने अनुमान गरिएकोमा बैशाख मसान्त सम्ममा रु. ४ लाख ९२ हजार ६४९ आन्तरिक राजश्व संकलन गर्न सफल भइएको छ ।
- चालु आ.ब. मा बिनियोजन ऐन द्वारा प्राप्त कुल बजेट रु. २९ करोड ७८ लाख ७५ हजार अन्तर्गत संघीय सरकारबाट प्राप्त सशर्त अनुदान रु. १२ करोड ४९ लाख मध्ये ५७.८८ % खर्च भइसकेको छ । १ नं. प्रदेश सरकार बाट प्राप्त समपुरक अनुदान अनुदान रु. १ करोड अन्तर्गत साब्लाखु हुँदै आंखोप सादेवा कालिखोला तिम्बुङपोखरी पुग्ने मोटरबाटो निर्माण शिर्षकको योजना कार्यान्वयनको क्रममा ठेक्का प्रकृया मार्फत थेवे निर्माण सेवा सँग रु. ५२ लाख १७ हजार १ सय ५७ र पैसा ६४ मा सम्झौता भई रु १० लाख ४३ हजार ४ सय १६ खर्च भै सकेको छ ।

- यस गाउँपालिकाले चालु आ.ब. मा बिनियोजन गरेको २९ करोड ७८ लाख ७५ हजार मध्ये रु. १४ करोड ३१ लाख ८८ हजार ३६० रुपैयाँ ६४ पैसा अर्थात ५३.९० % खर्च भएको छ । जसमध्ये पुंजिगत प्रकृतिको योजना कार्यक्रम अन्तर्गत १२ करोड २९ लाख ६५ हजार मध्ये ४ करोड ६७ लाख ०८ हजार ८१ अर्थात ३८% खर्च भएको छ । त्यसै गरी चालु तर्फ प्रशासनिक खर्च र चालु प्रकृतिको कार्यक्रम अन्तर्गत १७ करोड ४१ लाख ८० हजार मध्ये ९ करोड ८४ लाख ८० हजार २७९ रुपैयाँ ६४ पैसा अर्था ५६.५३ % खर्च भएको छ ।
- सामाजिक सुरक्षा तर्फ पहिलो र दोश्रो चौमासिक गरी १ करोड ९३ लाख ९२ हजार २ सय रुपैयाँ निकासा भई खर्च भइसकेको छ ।
- स्थानीय पुर्वाधार विकास साझेदारि कार्यक्रमका लागि अख्तियारि प्राप्त रु. ७० लाख मध्ये रु. ५० लाख ठेक्का मार्फत गर्ने निर्णय भएकोमा रु २१ लाख २१ हजार नौ सय ७७ र पैसा ३२ मा पुजा एण्ड आर डी कन्स्ट्रक्सन सँग सम्झौता भई सकेको र बाँकि रकम उपभोक्ता समिति मार्फत खर्च गर्ने निर्णय भएको छ ।
- प्रदेश निर्वाचन क्षेत्र पुर्वाधार विकास कार्यक्रम अन्तर्गत प्राप्त कुल अनुदान रु १५ लाख गाउँपालिकाको संचित कोषमा प्राप्त भएको छ । सोको योजना संचालन भैरहेको तर खर्च हुन वाकी छ । त्यसै गरी प्रदेश निर्वाचन विशेष कार्याक्रमको लागि रु २४ लाख प्राप्त भैसकेको छ जुन खर्च हुने अवस्थामा छ ।
- प्रदेश समानीकरण अनुदान वाट प्राप्त हुने रु ६९ लाख ८८ हजार मध्ये रु १७ लाख ४७ हजार प्रथम किस्ता वापत प्राप्त भै ८ लाख ८ सय ४१ र पैसा ५० खर्च भै सकेको छ । प्रदेश विशेष अनुदान वापत अख्तियारी प्राप्त रु २० लाख मध्ये प्रथम किस्ता मार्फत रु १२ लाख ५८ हजार प्राप्त भै सकेको छ ।

खण्ड २ – आगामी आ.व. २०७७।०७८ को नीति, कार्यक्रम तथा बजेट

सम्मानित सभाध्यक्ष महोदय,

अब म यस गाउँपालिकाको सोंच, लक्ष, उद्देश्य, अपेक्षित उपलब्धि र नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा अवलम्बन गरिएको आधारहरु पेश गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

२.१ सोंच, लक्ष, उद्देश्य र अपेक्षित उपलब्धि

२.१.२ सोंच

सिदिङ्वा गाउँपालिकाका गाउँवासीहरुको आधारभूत आवश्यकता पूरा गर्दै विशिष्ट पहिचान सहितको सुन्दर, समृद्ध र उत्कृष्ट गाउँपालिका बनाउने मुख्य सोंच रहेको छ ।

२.१.२ लक्ष

आर्थिक वर्ष २०७७।०७८ को अन्त्यसम्ममा सिदिङ्वा गाउँपालिकामा भौतिक पूर्वाधार, पर्यटन, सुशासनका क्षेत्रका प्रगतिहरु आम नागरिकले महसुस गर्न सक्ने लक्ष लिइएको छ ।

२.१.३ उद्देश्य

सिदिङ्वा गाउँपालिकाबासीले एक वर्षभित्रमा आफ्नो जीवनस्तरमा परिवर्तन भई दैनिक जीवनयापनमा सहजता भएको महसुस गर्नेछन् ।

२.१.४ अपेक्षित उपलब्धि

आ.व. २०७७/७८ को अन्त्यसम्ममा देहायका उपलब्धीहरु हासिल गर्न सकिने अपेक्षा राखिएको छ,

- सडक सञ्जालको विस्तार, स्तरोन्नति भई सुरक्षित, गुणस्तरीय र भरपर्दो यातायातको पहुँचमा वृद्धि भएको हुनेछ ।
- सिदिङ्वा गाउँपालिका क्षेत्रमा स्वास्थ्य तथा शिक्षा क्षेत्रमा देखिएका कमी कमजोरीहरुलाई निवारण गर्दै गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा तथा शिक्षाको व्यवस्था उपलब्ध हुनेछ ।
- कोरोना महामारीको प्रकोप रोकथाम तथा नियन्त्रण भई आर्थिक अवस्था सुदृढ भएको हुनेछ ।
- सिदिङ्वा गाउँपालिकामा गरिदै आएको परम्परागत कृषि प्रणालीमा सुधार ल्याई कृषक, युवा तथा लक्षित वर्ग लाभान्वित हुनेछन् ।
- सार्वजनिक प्रशासनलाई चुस्त, दुरुस्त, पारदर्शी, जवाफदेही, भ्रष्टाचारमूक्त बनाउन गुनासो सुनुवाई संयन्त्रलाई प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- न्यायिक समितिले आम नागरिकको विश्वास जित्ने गरी विवादको निरूपण गर्नेछ ।

२.२ वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा अवलम्बन गरिएका प्रमुख नीति तथा आधारहरू:

- नेपालको संविधानमा व्यवस्था भए अनुसार स्थानीय तहका अधिकारका सूचीकृत विषयहरू ।
- स्थानीय तहको वार्षिक योजना तथा बजेट तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७४ (परिमार्जित)
- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४
- पन्ध्रौं पञ्चवर्षीय योजना
- नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारको बजेट बक्तव्य
- दिगो विकासका लक्ष्यहरू
- राजस्व परामर्श समिति, स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समिति, बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समिति लगायतका समितिबाट प्राप्त राय सुझावहरू ।
- वडा वस्ती स्तरमा भएका छलफलका सुझावहरू एवम संकलन भएका योजना तथा कार्यक्रमहरू ।
- विषयगत समितिबाट प्राप्त राय सुझाव ।

सम्मानित सभाध्यक्ष महोदय,

अव म यस गरिमामय गाउँसभामा सिदिङ्वा गाउँपालिकाले आ.व. २०७७।०७८ मा अख्तियार गर्ने नीति तथा कार्यक्रम पेश गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

२.२.१ मुलभूत नीति तथा कार्यक्रम:

१. सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम तर्फ सम्पूर्ण लाभग्राहीहरूलाई वैकिड सेवा मार्फत सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरणको व्यवस्था गर्न पहल गरिनेछ ।
२. पञ्जिकरण संबन्धि पुरानो अभिलेखलाई डिजिटलाइज्ड गरी गाउँपालिका भित्रका सबै वडा कार्यालयबाट अनलाइनमा आधारित ब्यक्तिगत घटना दर्ता गर्न पहल गरिनेछ । यसका लागि प्रत्येक वडामा ब्यक्तिगत घटना दर्ता संबन्धि अभिमुखिकरण, शिविर संचालन गरिनेछ ।
३. गाउँपालिकाको नियमित प्रशासनिक सेवा प्रवाहलाई "मुस्कान सहितको सेवा" (Service With Smile) को नीति लिइनेछ ।
४. पारदर्शिता, जवाफदेहिता, इमान्दारिता, कर्तव्यनिष्ठता साथ सेवा प्रवाहलाई सुशासनमैत्री, नागरिकमैत्री, भ्रष्टाचार रहित, बेरुजु रहित बनाइनेछ ।
५. गाउँपालिका भित्र संचालन हुने विकास निर्माण, भौतिक पूर्वाधारका योजनाहरूमा ४% (चार प्रतिशत) प्राविधिक खर्च (Contingency Cost) तथा १% (एक प्रतिशत) मर्मत संभार खर्च काटिनेछ ।
६. भवन निर्माण आचारसंहिता लागु गरी गाउँपालिका भित्र निर्माण हुने घरको नक्सा पास गराएर मात्र भवन निर्माण गर्नु पर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।

७. गाउँपालिका भित्र संचालन हुने योजनाहरू तथा बिषयगत कार्यालय, विद्यालय, स्वास्थ्यचौकी तथा अन्य सरकारी, गैरसरकारी निकाय, सहकारी, संघसंस्थाको अनुगमन, सुपरिबेक्षणलाई प्रभावकारी बनाउन हरेक हप्ता एउटा वडामा अनुगमन गरिनेछ ।
८. गाउँपालिका तथा वडा कार्यालयलाई बिभिन्न योजना तथा कार्यक्रमको लागि निशुल्क रुपमा जग्गा प्रदान गर्ने जग्गादाताहरूलाई उच्च सम्मान गरिनेछ ।
९. बर्खे तथा असारे बिकासको बानीलाई हटाउन आ.ब. को शुरुमा नै बार्षिक कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्ययोजना तर्जुमा गरी चैत्र भित्रमा योजना कार्यान्वयन गर्न पहल गरिनेछ ।
१०. प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत यस गाउँपालिका अन्तर्गतका सुचिकृत बेरोजगार ब्यक्तिहरूलाई नम्स बमोजिम रोजगारी प्रदान गरिनेछ ।

२.२.२ क्षेत्रगत नीति तथा कार्यक्रम:

➤ आर्थिक विकास:

कृषि तथा पशु विकास:

- यस गाउँपालिका अन्तर्गतका बिभिन्न बिद्यालयको कक्षा कोठा, शौचालय, खेलमैदान, सपोर्टवाल लगायत अन्य भौतिक पूर्वाधारहरूको संरचनागत सुधार गर्दै शैक्षिक गुणस्तर अभिवृद्धिमा जोड दिइनेछ ।
- स्थानीय कृषकहरूलाई विऊविजनमा सहज पहुँच अभिवृद्धि गर्न विभिन्न विउविजनहरू वितरण गरिनेछ ।
- कृषकहरूलाई पशुपालनबाट आत्मनिर्भर बनाउन उन्नत जातको भाले पशु वितरण गर्ने तथा कृत्रिम गर्भाधारण समेतको व्यवस्था गरी नश्ल सुधार गरिनेछ ।
- पशुपंक्षीहरूलाई लाग्ने विभिन्न रोगव्याधिको निदान गरी आवश्यक औषधिको वितरणको व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- गाउँपालिका क्षेत्र भित्र कृषि तथा पशु प्राविधिकहरूलाई आम नागरिकको घरमै गई सेवा प्रवाह गर्न मोवाईल सेवा (Mobile service) परिचालन गरिनेछ ।
- गाउँपालिकालाई स्वच्छ सफा तजा र निरोगी मासूर दुग्ध पदार्थमा आत्मनिर्भर बनाउन विशेष पहल गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाको भुगोल सुहाउँदो पशु चोरी तथा भेडा संरक्षणको लागि लागत साझेदारीमा कार्यक्रम संचालन गरिनेछ
- पशुधनको पकेट कार्यक्रमको रुपमा बंगुर तथा बाखाको पकेट बिकास कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- यस गाउँपालिकाका उत्कृष्ट कृषक तथा कृषि फार्महरूलाई उचित कार्यविधि तर्जुमा गरी सम्मान गरिनेछ ।

पर्यटन:

- स्थानीय पर्यटनका सम्भावनाहरूलाई यथासम्भव खोज अनुसन्धान, संरक्षण तथा प्रवर्द्धन गर्न गाउँपालिका भित्रका पर्यटकीय क्षेत्रहरूको पहिचान गर्दै विकास गर्न एकिकृत पर्यटकीय गुर्योजना (Integrated Tourism

Master Plan) तयार गरिनेछ । कार्यपालिकाले पहिचान गरेको सबै पर्यटकीय क्षेत्रहरूको वृहत्तर विकास गरी आर्थिक उपार्जनको स्रोतको रूपमा प्रवर्द्धन गरिनेछ ।

- आन्तरिक पर्यटनको प्रबल संभावना रहेको सुरुखिमको चमेरे गुफाको पुर्वाधार विकास गरिनेछ ।

उद्योग:

- प्रत्येक वडामा साना तथा घरेलु उद्योग सडचालनको लागि प्रोत्साहन गरिने छ । डेरि ऊद्द्योग, चोया बास, फर्निचर आदि लाइ प्रमुख महत्व दिईने छ ।

➤ सामाजिक बिकास:

शिक्षा:

- यस गाउँपालिका अन्तर्गतका विभिन्न बिद्यालयको कक्षा कोठा, शौचालय, खेलमैदान, सपोर्टवाल लगायत अन्य भौतिक पूर्वाधारहरूको संरचनागत सुधार गर्दै शैक्षिक गुणस्तर अभिवृद्धिमा जोड दिईनेछ ।
- बिद्यालमा कार्यरत बाल शिक्षकहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्दै बालबालिकाहरूको शिक्षण सिकाई कृयाकलाप तथा बानी ब्यहोरामा बिकास गरिनेछ । नीजि तवरले बेहोर्दै आएको र अत्यावश्यक स्थान कालिखोलाको श्यामटार र आंखोपको मझुवामा थप १/१ वटा बा.बि.के. स्थापना गरी शिक्षालाइ समुदाय स्तरमा सहज ढंगले पुर्याईनेछ । साथै अनुमति पाएर पनि दरबन्दी नभई संकटमा परेका सरस्वति मा.बि., सिंहेश्वरी मा.बि. र आंगेपा आ.बि. लाई क्रमशः मा.बि., नि.मा.बि. र प्रा.बि. तहको तलब बराबरको रकम अनुदान दिइ शैक्षिक जनशक्ति ब्यबस्थापन गरिनेछ । जस्ले गर्दा स्थानीय अभिभावले बर्षौं देखी गर्दै आएको लगानीको कदर हुने बिश्वास लिइएको छ ।
- कोरोना प्रकोपको कारण सिर्जित प्रतिकूल परिस्थितिलाई मध्यनजर गर्दै सामाजिक दूरी कायम गर्दै पठनपाठन हुने अवस्था सिर्जना गरिनेछ ।
- शिक्षा क्षेत्रमा बिनियोजन गरेको सशर्त तथा समानिकरण अनुदानको बजेटलाई कन्टिन्जेन्सी कट्टी नगरी सम्पुर्ण आर्थिक दायित्व तथा जिम्मेवारी संबन्धित विद्यालयमा नै रहने गरी विद्यालयको खातामा सोझै अनुदान उपलब्ध गराईनेछ ।
- आधारभूत तह (कक्षा ८) र SEE परीक्षामा गाउँपालिका प्रथम हुनु हुने छात्र छात्राहरूलाई प्रति विद्यार्थी रु. २५,०००।- (पच्चिस हजार) पुरस्कार उपलब्ध गराई सम्मान गरिनेछ । साथै SEE परीक्षामा जिल्ला प्रथम हुने विद्यालयलाई १,००,०००।- (एक लाख) पुरस्कारका साथ सम्मान गरिनेछ ।
- यस गाउँपालिका अध्यापन गर्ने शिक्षकहरू मध्ये कार्यसम्पादनको मुल्यांकन गर्दै उचित मापदण्डको आधारमा बर्ष उत्कृष्ट शिक्षक घोषणा गरी नगद रु. ३०,०००।- (तिस हजार) पुरस्कार सहित सम्मान गरिनेछ ।

स्वास्थ्य:

- कोरोना भाइरस (कोभिड १९) को प्रकोप रोकथाम तथा नियन्त्रणको लागि हर संभव प्रयास गरिनेछ । । आवश्यक औषधि, उपकरण, परीक्षण, सामाग्रीहरु ब्यबस्थापन, क्वारेन्टाइन संचालन तथा सेवामा खटिने स्वास्थ्यकर्मी तथा सूरक्षाकर्मीको व्यवस्थापनको लागि चालु आ.ब. मा स्थापना गरिएको कोरोना प्रकोप रोकथाम कोष खातालाई निरन्तरता दिई आवश्यक बजेट बिनियोजन गरिनेछ ।
- स्वास्थ्य चौकीहरुको भौतिक पूर्वाधारमा स्तरोन्नती गरिनेछ । साब्लाखु स्वास्थ्य चौकीलाई प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रमा स्तरोन्नती गर्न सम्बन्धित निकाय सँग आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरुको क्षमता अभिवृद्धि गर्दै प्रोत्साहनमुल कार्यक्रमहरुको आयोजना मार्फत वडा, वस्ति, टोलस्तरमा उनीहरुको सिप, दक्षता, अनुभवको उच्चतम प्रयोग गर्दै खोप केन्द्रहरुलाई व्यवस्थित ढंगले संचालन गरिनेछ ।
- ६० बर्ष भन्दा माथिका महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरुलाई सम्मान जनक विदाई गरिनेछ । गर्भवती महिलाहरुको सम्मानको लागि प्रोत्साहन कार्यक्रम ल्याइनेछ ।
- नेपाल सरकारले निशुल्क रुपमा प्रदान गरेको ३५ प्रकारका औषधिहरुलाई बाह्र महिना चौविसै घन्टा निशुल्क रुपमा उपलब्ध हुने व्यवस्था गरिनेछ ।
- गाउँपालिका भरिका सम्पुर्ण नागरिकलाई स्वास्थ्य सेवामा पहुँच अभिवृद्धि गर्न बर्षमा एकचोटी गाउँपालिकास्तरीय स्वास्थ्य शिविर संचालनमा ल्याईनेछ ।
- कम्तिमा एउटा वडामा ८० बर्ष नाघेका ज्येष्ठ नागरिकको घरमै गई स्वास्थ्य जाँच गर्न सुरु गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाका कोहि पनि नागरिकहरु अकालमा ज्यान गुमाउने अवस्था हुन नदिन एम्बुलेन्सको ब्यबस्था गरिनेछ । उक्त एम्बुलेन्समा ६० बर्ष भन्दा माथीका नागरिकहरु तथा वेपत्ता तथा शहिद परिवार र सुत्केरी महिलालाई ५०% छुटको ब्यबस्था गरिनेछ ।
- साब्लाखु स्वास्थ्य चौकीमा ल्याव सेवा संचालनमा ल्याईनेछ । उक्त ल्यावमा ६५ बर्ष भन्दा माथिका नागरिकहरु, अपांग, एकल महिला तथा पुरुषको निशुल्क ल्याव सेवा प्रदान गरिनेछ ।
- गाउँ घरमा हुने सुत्केरी तथा त्यसबाट पर्न सक्ने जोखिमको न्यूनिकरण गर्न थप एक वटा स्वास्थ्य चौकीमा बर्थिङ सेन्टर संचालन गर्न पहल गरिनेछ ।

खानेपानी तथा सरसफाई:

- स्वच्छ खानेपानीमा सिदिङ्वाबासीको पहुँच अभिवृद्धि गरिनेछ । गाउँपालिकाको सुक्खाग्रस्त क्षेत्र साविक साब्लाखु १, २ र ३ क्षेत्रमा रहेको खानेपानीको समस्यालाई प्राथमिकताको साथ समाधान गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाको केन्द्र भञ्ज्याङबजार तथा १५/१५ दिनमा लाग्ने हटियालाई ब्यबस्थित बनाउँदै सफा, सुन्दर बजारको रुपमा बिकास गर्न आवश्यक नीति कानूनको तर्जुमा गर्दै लगिनेछ । डम्पिङ साइटको पहिचान गरी बजार बासीलाई फोहोरमैला बिसर्जनको लागि प्रत्येक १०।१० दिनमा फोहोर उठाउने ब्यबस्था गरिनेछ ।

संस्कृति प्रवर्द्धन:

- सिदिङ्वा गाउँपालिकाको कला, संस्कृति, भाषा, धर्म र सम्पदाको संरक्षण एवं विकासलाई जोड दिइनेछ । गाउँपालिकामा रहेका पुरातात्विक महत्वका बस्ती, संरचना, मठ मन्दिर, गुम्बा, माडहिम, चर्च, स्तम्भ, ताम्रपत्र, शिलालेख जस्ता ऐतिहासिक धरोहरको पहिचान गरी संरक्षण गरिनेछ ।
- सिदिङ्वा गाउँपालिकाभित्र रहेको विभिन्न आदिवासी/जनजातीहरूको भाषा लिपी, संस्कृतिहरूलाई संवर्द्धन गर्न विभिन्न बिद्यालयहरूमा भाषा प्रशिक्षकको ब्यबस्था गरिनेछ ।

लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण:

- लैंगिकताको आधारमा कसैलाई भेदभाव गरिने छैन साथै यस गाउँपालिकाले लिने हरेक नीतिहरूमा लैंगिक समानतालाई प्रवर्द्धन गरिनेछ ।
- यस गाउँपालिकाबाट प्रवाह हुने हरेक सेवा सुविधामा महिला, बालबालिका, फरक क्षमता भएका, ज्येष्ठ नागरिकहरूलाई विशेष प्राथमिकता दिइनेछ ।
- महिला, दलित, अपाङ्ग, बालबालिका, अल्पसंख्यकहरूको क्षमता विकास, सशक्तिकरणको लागि पहल गरिनेछ ।
- सामाजिक सुरक्षा भत्ता लिने सम्पूर्ण लाभग्राहीहरूलाई परिचय पत्र वितरण गरी सेवा सुविधाको अवसर वृद्धि गरिनेछ ।
- ज्येष्ठ नागरिक, अपाङ्गहरूको परिचय पत्र वितरण गर्न आवश्यक कानूनी ब्यबस्था गर्दै वडा स्तरमा गई परिचय पत्र वितरण गरिनेछ । यस बाट सिदिङ्वावासी ज्येष्ठ नागरिकहरूले स्थानीय सरकारको उपस्थितिको आभाष महसुस गर्दै संबन्धित लाभग्राहीले सरकारी सेवाबाट प्राप्त गर्ने सेवा सुविधामा छुट प्राप्त गर्न सक्न अनुमान गरिएको छ

➤ पूर्वाधार विकास:

सडक तथा पुल:

- गाउँपालिका केन्द्रबाट प्रत्येक गाउँ बस्ति र वडा केन्द्रलाई सुरक्षित र भरपर्दो सडक संजालमा जोडिनेछ ।
- गाउँपालिका भित्र आवश्यक क्षेत्रमा झोलुङ्गे पुल र पक्की पुल निर्माणको लागि सम्बन्धित निकायसँग आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- पर्यटकीय क्षेत्रहरूमा पर्यटकहरूको आगावमनमा सहज पहुँचको व्यवस्था गर्न सडक संजालको व्यवस्था गरिनेछ ।

- गाउँपालिकाले निर्माण गरेको सडकको गुणस्तर कायम गर्न नयाँ निर्माण गरिने सडकहरू कम्तिमा पाँच मिटरको चौडाइको हुनु पर्ने, जस मध्ये १ मिटरको भागमा नाली अनिवार्य रूपमा खन्नु पर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

सिंचाई:

- सुक्खा ग्रस्त क्षेत्रमा लिफ्ट प्रविधिको सिंचाईको लागि सम्भाव्यता अध्ययन गरिनेछ ।
- बाह्रै महिना निरन्तर सिंचाई सुविधा उपलब्ध गराउन मुल संरक्षण कार्यक्रम तथा थोपा सिंचाई, प्लाष्टिक पोखरी निर्माण र सिंचाई कुलो मर्मत कार्यलाई प्रभावकारी रूपमा अगाडी बढाइनेछ ।

भवन तथा शहरी विकास:

- स्थानीय सरकारको प्रशासनिक भवन निर्माणको लागि प्रदेश तथा संघीय सरकार संग समन्वय गरी आगामी आ.ब. भवन निर्माण कार्य सुरु गर्ने सोच राखिएको छ । वडा कार्यालयको प्रशासनिक भवनको डिजाइनमा एकरूपता ल्याई कम्तिमा ३ ओटा वडा सादेवा, लिम्बुदिन र सुरंखिमको प्रशासनिक भवन निर्माण गरिनेछ । साथै गाउँपालिकाको प्रशासनिक भवनको डिपिआर तर्जुमा गरी संबन्धित निकाय संगको पहलमा निर्माण कार्य अगाडी बढाइनेछ ।
- गाउँपालिका भित्र अव निर्माण हुने सम्पूर्ण घर भुकम्प प्रतिरोधि मात्र बनाउन लगाइनेछ ।

संचार:

- गाउँपालिकालाई संचार क्षेत्रसंग जोड्न तथा आम सिदिङ्वाबासीले सूचना संचारको भरपुर उपयोग गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- स्वास्थ्य चौकी, बिद्यालय, वडा कार्यालय, गाउँपालिकाको कार्यालयमा सूचना, प्रविधिको पहुँच अभिवृद्धि गरिनेछ ।

➤ वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन:

वन तथा भू-संरक्षण:

- सडक किनारामा भूक्षय प्रतिरोधी विरुवाहरू रोपी त्यसको संरक्षण र उपयोग गर्न सम्बन्धित समुदायलाई परिचालन गरिनेछ ।
- पहिरो तथा भूक्षयग्रस्त क्षेत्रहरूमा विरुवा रोपण गरिने, त्यसको संरक्षण र उपयोग कार्यमा गरिव तथा भूमिहिन किसानहरूलाई जिम्मा दिइनेछ ।
- बहुमुल्य तथा लोपोन्मुख जडिबुटी तथा वनस्पतिहरूको संरक्षण र संबर्द्धन गरी अबैध चोरी निकासी निरुत्साहित गरिनेछ ।

जलवायु परिवर्तन:

- गाउँपालिकाभित्र जलवायु परिवर्तनले पारेको प्रभाव तथा असर बारे मध्यनजर गर्दै जलवायु परिवर्तनलाई न्युनिकरण गर्न पहल गरिनेछ ।
- प्राकृतिक तथा मानविय क्रियाकलापबाट सृजित जलवायु परिवर्तनका प्रतिकुल प्रभावहरूलाई न्युनिकरण गरी अनुकूलित कार्यक्रम संचालन मार्फत जैविक विविधता र वातावरण संरक्षण लाइ प्राथमिकता दिइनेछ ।

फोहोरमैला व्यवस्थापन:

- गाउँपालिका क्षेत्रको फोहोरमैला तथा बजार व्यवस्थापन गरी प्रभावकारी रूपमा गाउँपालिकालाई स्वच्छ, हराभरा, सुन्दर राख्न फोहोरमैला व्यवस्थापनको लागि पहल गरिनेछ ।
- फोहोर मैलाको कारणले मानव स्वास्थ्य र पर्यावरणमा पर्न जाने असरलाई घटाउन समय समयमा गाउँपालिकाको तर्फबाट फोहोरमैला व्यवस्थापनका विषयमा चेतनामुलक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

विपद व्यवस्थापन:

- कोरोना महामारीबाट सिर्जित प्रतिकुल परिस्थितिलाई मध्यनजर गर्दै लकडाउनको कारण रोजगारी गुमेका, दैनिक जीवनयापनामा असर पुगेका परिवारहरूको लागि रोजगारी प्रदान गर्दै राहत उपलब्ध गराइनेछ ।
- कोरोना महामारीको प्रकोप ब्यबस्थापनको लागि यस गाउँपालिकाका नागरिकहरूलाई बचाउन आवश्यक औषधि, उपकरण, सामग्रीहरूको उचित ब्यबस्थापन गरिनेछ ।
- यस गाउँपालिकाका नागरिकहरूलाई बाढी, पहिरो जस्ता प्राकृतिक विपद्बाट सिर्जित परिस्थितिको ब्यबस्थापनको लागि तार जाली वितरण गरिनेछ ।
- प्राकृतिक प्रकोपको कारण घरबार बिहिन भएका ब्यक्तिहरूलाई उचित राहतको ब्यबस्था गरिनेछ ।

➤ संस्थागत विकास तथा सेवा प्रवाह:

मानव संशाधन विकास:

- गाउँपालिकाका कर्मचारीहरूको सीप, दक्षता, क्षमता तथा अनुभवमा विकास गर्दै प्रभावकारी कार्यसम्पादन गराउन आवश्यक बिभिन्न प्रकारको तालिम, गोष्ठी तथा आन्तरिक भ्रमणको अवसरको व्यवस्था गरिनेछ ।
- स्थानीय सरकारका रूपमा स्थापित गाउँपालिकाको कार्यबोझ र सेवाप्रवाहको विशिष्टता र विविधिकरणलाई मध्यनजर गरी कर्मचारीलाई आफ्नो कार्य प्रति पुर्ण परिचालन गरी सेवाप्रवाहलाई चुस्त र मितव्ययी बनाउन कार्यसम्पादनमा आधारित प्रोत्साहन भत्ताको व्यवस्था गरिनेछ ।

- यस गाउँपालिका काम गर्ने राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरूले स्थानीय तहको कार्यबोझलाई महशुस गर्दै देखाउनु भएको कार्यसम्पादनको मुल्यांकन गर्दै उचित मापदण्डको आधारमा **बर्ष उत्कृष्ट कर्मचारी** घोषणा गरी नगद रु. ३०,०००।- (तिस हजार) पुरस्कार सहित सम्मान गरिनेछ । साथै कमजोर कार्यसम्पादन प्रस्तुत गर्ने कर्मचारीहरूलाई पृष्ठपोषण प्रदान गरी क्षमता अभिवृद्धि गर्नुको साथै कानूनी मापदण्ड बिपरित कामाकज गर्ने कर्मचारीलाई कानून अनुसार उपचार गरिनेछ ।

सेवा प्रवाहमा विद्युतीय सूचना प्रविधिको प्रयोग:

- गाउँपालिका तथा वडा कार्यालयबाट प्रवाह हुने सेवामा विद्युतीय सूचना प्रविधिको अत्याधिक प्रयोग गर्दै सेवा प्रवाहलाई सरल, छिटो र छरितो बनाइनेछ ।
- गाउँपालिका भित्रका प्रत्येक वडा कार्यालयहरूमा विद्युतिय सूचना प्रणालीका माध्यमबाट अनलाइन मार्फत सेवा प्रवाह गरिने व्यवस्था मिलाउन पहल गरिनेछ ।
- गाउँपालिका तथा वडा कार्यालयमा विद्युत आपूर्तिको समस्यालाई मध्यनजर गर्दै बैकल्पिक उर्जाको ब्यबस्था गरिनेछ ।

वित्तीय व्यवस्थापन र सुशासन:

राजस्व परिचालन:

- आम जनतालाई कर तथा राजश्वको महत्वका बारेमा जनचेतना बिस्तार गरिनेछ । साथै कर तिर्नु नागरिकको पहिलो कर्तव्य हो र उक्त रकम स्थानीय सरकारले लोककल्याणकारी क्षेत्रमा आवश्यकताका आधारमा पारदर्शी रुपमा खर्च गर्ने जानकारी गराइ जनतालाई करप्रति प्रतिवद्ध गराइ आन्तरीक आम्दानीलाई बढोत्तरी गरिनेछ ।
- करका थप दायरा तथा स्रोतको पहिचान गरी कर संकलन कार्यलाई व्यवस्थित तथा सजिलो बनाउन गाउँघरमा नै गई कर संकलन अभियान संचालन गरिनेछ ।

बेरुजु फर्छ्यौट:

- यस गाउँपालिकालाई बेरुजु रहित गाउँपालिका बनाइनेछ । साथै गाउँपालिका तथा वडामा रहेको बेरुजुहरू नियमानुसार असुल उपर गरिनेछ । समयमै बेरुजु असुल उपर गर्ने व्यक्ति संस्थालाई उचित पुरस्कारको व्यवस्था गरिनेछ । बेरुजु असुलीलाई कडाइका साथ अवलम्बन गरी बेरुजु रहित गाउँपालिका बनाइनेछ ।

सार्वजनिक सुनुवाई:

- गाउँपालिकाबाट प्रवाह हुने सेवाको बारेमा समय समयमा सार्वजनिक सुनुवाई गरी सुशासनको प्रत्याभुति दिलाइनेछ ।

सम्मानित सभाध्यक्ष महोदय,

अब म यस गाउँपालिकाको आगामी आ.व. २०७७।०७८ को बार्षिक बजेट प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

१. आगामी आर्थिक वर्ष २०७७।०७८ को लागी अनुमान गरिएको खर्च व्यहोर्ने स्रोत मध्ये आन्तरिक आयबाट रु. ९ लाख ८४ हजार ६ सय २० अनुमान गरिएको छ भने चालु आ.व.बाट संचित कोषमा फिर्ता जाने अनुमानित रकम ७३ लाख २५ हजार रहेको छ । नेपाल सरकारबाट वित्तीय समानीकरण शिर्षकमा प्राप्त अनुदान रु. ९ करोड ६५ लाख, सशर्त शिर्षकमा प्राप्त अनुदान रु. १७ करोड ११ लाख रहेको छ भने राजश्व वाँडफाँड बाट रु. ६ करोड ७ हजार ३ सय ८० प्राप्त हुने भएको छ । १ नं. प्रदेश सरकारबाट वित्तीय समानिकरण शिर्षकमा रु. ७० लाख १८ हजार, समपुरक अनुदानमा १ करोड, सशर्त अनुदानमा रु. १ लाख प्राप्त भएको छ भने विशेष अनुदानमा ३० लाख प्राप्त हुने अनुमान गरिएको छ । त्यसै गरी सवारी साधन करको राजश्व वाँडफाँडबाट रु. १८ लाख १५ हजार प्राप्त हुने भएको छ । यसरी आगामी आ.व. २०७७।०७८ को लागी कूल रु. ३६ करोड ३४ लाख ५० हजारको बजेट विनियोजन गरेको छु । कुल विनियोजन मध्ये गाउँपालिका तथा वडा कार्यालयको प्रशासनिक खर्च तर्फ रु. ७ करोड ७० लाख (अर्थात ४४.३४ प्रतिशत) र बिकास निर्माणका योजना/कार्यक्रम तर्फ ९ करोड ६६ लाख ५० हजार (अर्थात ५५.६६ प्रतिशत) विनियोजन गरेको छु । जसमध्ये चालु प्रकृतिको योजना कार्यक्रममा रु. १ करोड ५९ लाख ४ हजार ५४९ पैसा ४२ (अर्थात १६.४५ %) विनियोजन गरेको छु भने पुंजिगत प्रकृतिको योजनाको लागी रु. ८ करोड ७ लाख ४५ हजार ४५० पैसा ५८ (अर्थात ८३.५५ %) विनियोजन गरेको छु ।
 २. सशर्त अनुदान अन्तर्गत संघीय सरकारबाट प्राप्त हुने रु. १७ करोड ११ लाख र प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने रु. १ लाख लाइ सोही योजना/कार्यक्रममा खर्च हुने गरी विनियोजन गरेको छु । समपुरक अनुदान अन्तर्गत संघीय सरकारबाट प्राप्त हुने रु. ५६ लाख र प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने रु. १ करोडमा गाउँपालिकाको समेत साझेदारीमा साब्लाखु गुम्बा ढंगढंगे झरना जाने पर्यटकीय सडक निर्माण, योजनामा कार्यान्वयन गर्ने गरी विनियोजन गरेको छु । प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुन सक्ने विशेष अनुदानलाई पनि पछि प्राप्त भए पछि सोही योजनामा खर्च हुने गरी विनियोजन गरेको छु ।
 ३. १ नं. प्रदेश सरकारले तर्जुमा गरेको स्थानीय तहको पदाधिकारीको सेवा सुविधा संवन्धि ऐनमा उल्लेख भएको सेवा सुविधा पाउने गरी जनप्रतिनिधिको सेवा सुविधाको लागी एकमुष्ट रु. ६० लाख विनियोजन गरेको छु ।
 ४. संघीय तथा प्रादेशिक सरकारले उपलब्ध गराएको समपुरक अनुदान, सहयोगी दातृ निकायहरु संग पेश भएका प्रस्तावना तथा कार्यपालिकाको निर्णय बमोजिम साझेदारी कार्यक्रमहरु संचालन गर्नको समपुरक कोष (Matching Fund) को लागी रु ५० लाख विनियोजन गरेको छु ।
 ५. बिषयगत क्षेत्रमा कार्यक्रम अनुसार छुट्याइएको बजेट अनुसुचिमा उल्लेख गरेको छु । यहाँ म शिर्षक अनुसार विनियोजित रकम मात्र प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।
- **आर्थिक बिकास:-** यस गाउँपालिकाको आर्थिक बिकासको मेरुदण्डको रुपमा कृषि, पशु, पर्यटन रहेका छन् । गाउँपालिकाले आगामी आ.व. देखी पशुपालन क्षेत्रमा पकेट क्षेत्रको अवधारणामा निश्चित क्षेत्रका कृषकहरुलाई लाभ पुऱ्याउँदै आय आर्जन तथा जिविकोपार्जनमा सहजता ल्याउने लक्ष राखेको छ । स्थानीय कृषी बालीहरुको बिकासको लागी रु. २५ लाख ७० हजार ४ सय ३४ विनियोजन गरेको छु ।

- **प्रत्येक घरघरमा – सिदिङ्वा सरकार** भन्ने नारालाई साकार पुर्याउन गत आ.ब. मा शुरु गरिएको पशु दुहुनु कार्यक्रमलाई आगामी आ.ब. मा समेत निरन्तरता दिइएको छ । चालु आ.ब. मा शुरु गरिएको पशु धन बीमा कार्यक्रमलाई आगामी बर्षमा पनि निरन्तरता दिइएको छ । पशुपंक्षीहरूको विकास, पशु दुहुनु तथा पशु धन बीमा कार्यक्रमको लागि एकमुष्ट रु ५२ लाख ८५ हजार २५९ विनियोजन गरेको छु ।
- **सिदिङ्वाको गौरब सिदिङ्वाको शानःपर्यटकीय क्षेत्र, हाम्रो पहिचानः** तिम्बुङ पोखरी, ढडढङ्गे झरना, सिदिङ्वा धाम, त्रिवेणी गुफा, चमेरे गुफा, तोपाहाड मार्ग जस्ता यस गाउँपालिकाका पर्यटकीय क्षेत्रहरूको पहिचान गरी एकिकृत पर्यटकीय गुरुयोजना तर्जुमा गरी १ नं. प्रदेशकै नमुना पर्यटकीय गन्तव्यको रूपमा बिकास गर्ने सोच राखिएको छ । उक्त गुरुयोजनाको आधारमा पूर्वाधार तथा संरचनाहरू निर्माण गरी आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटनको माध्यमबाट यस गाउँपालिकाको राजश्वमा अभिवृद्धि गरिनेछ । पर्यटन प्रवर्द्धन, एकिकृत पर्यटकीय गुरुयोजनाको लागि २५ लाख ५२ हजार २५९ विनियोजन गरेको छु ।

सामाजिक बिकासः

शिक्षाः

- यस गाउँपालिका भित्रका विद्यालयहरूको भौतिक पूर्वाधार सुधार, घेरावारा, खेलमैदान निर्माण गरिनेछ । विद्यालय प्र.अ. हरु संग नियमित बैठक बसी शैक्षिक गुणस्तर सुधारको लागि प्रयत्न गरिनेछ । विद्यालयहरूलाई कार्यालय ब्यबस्थापनको लागि आवश्यक सहयोग गरिनेछ । पिसिसि वाल लगाएका विद्यालयहरूको रंगरोकन गरिनेछ । बा.बि.के. र आनिपान भाषा शिक्षकहरूलाई उचित सुविधा प्रदान गरिनेछ । शिक्षा क्षेत्रको बिकासको लागि एकमुष्ट रु. ७७ लाख ३९ हजार ३७९ विनियोजन गरेको छु ।

स्वास्थ्यः

- स्वास्थ्य संस्थामा गर्भवति जाँच तथा सुत्केरी गराउने महिलालाई प्रोत्साहन गरिनेछ । स्वयंसेविका दिदी बहिनीहरूले स्थानीय स्तरमा पुन्याउनु भएको योगदानको उच्च कदर गरिनेछ । स्वास्थ्य चौकीहरूमा ग्रामिण Video X-Ray सेवा बिस्तार गरिनेछ । कोरोना प्रकोप रोकथाम तथा नियन्त्रणको लागि आवश्यक तयारी गरिनेछ । कोरोना प्रकोप रोकथाम तथा नियन्त्रणमा खटिनु भएका स्वास्थ्यकर्मी तथा सूरक्षाकर्मीलाई उचित सम्मान गरिनेछ । अधुरा रहेका स्वास्थ्य चौकी र सामुदायिक स्वास्थ्य इकाईको भवनलाई निरन्तरता दिइनेछ । स्वास्थ्य क्षेत्रको बिकास, कोरोना महामारी रोकथामको लागि एकमुष्ट रु. ३० लाख ४७ हजार ५७३ विनियोजन गरेको छु ।

खानेपानी

- गाउँपालिका भित्र केही नयाँ खानेपानी आयोजना निर्माण र पुरानो खानेपानी आयोजनाको मर्मत संभार गरिनेछ । जस्बाट कम्तिमा ५०० घरधुरी नागरिक लाभान्वित हुने अपेक्षा राखिएको छ । गाउँपालिका भित्रका नागरिकहरूलाई आवश्यकता अनुसार पाइप खरिद गरी वितरण गरिनेछ । साविक साब्लाखु १, २ र ३ मा मिटर सिस्टममा खानेपानी

पाइपलाइनको ब्यबस्था गरिनेछ । खानेपानी क्षेत्रको बिकास, डिपिआरको लागि एकमुष्ट रु. ७४ लाख १५ हजार ७०० विनियोजन गरेको छु ।

खेलकुद:

- विभिन्न वडामा खेलकुद मैदान निर्माण भएका खेलमैदानको विस्तरा प्रवर्द्धन गरिनेछ । खेलकु कार्यक्रम प्रवर्द्धन तथा खेलमैदान विस्तारको लागि रु. १७ लाख ७४ हजार ६११ विनियोजन गरेको छु ।

लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशिकरण:

- लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशिकरण अन्तर्गत महिला, दलित, अपाङ्ग, बालबालिकाहरूको सशक्तिकरण तथा सीप, क्षमता बिकासमा जोड दिइनेछ । राज्यले प्रदान गर्ने सेवा सुविधा प्राप्त गर्ने अवसर प्रदान गरिनेछ । ज्येष्ठ नागरिक तथा अपाङ्गहरूलाई संबन्धित वडामा नै गई परिचय पत्र वितरण गरिनेछ । लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशिकरण शिर्षकमा रु. २६ लाख १८ हजार ६५ विनियोजन गरेको छु ।

पूर्वाधार बिकास

सडक:

- गाउँपालिका भित्रका वडा कार्यालयहरूलाई सडक सन्जालले जोडी सहज आगावमनको व्यवस्था गरिनेछ । गत आ.ब. तथा चालु आ.ब. मा सुरु भई पूरा नभएका सडक मार्गहरू पुरा गर्नु को साथै चालु अवस्थामा नरहेका सडक मार्गहरूको स्तरोन्नति तथा मर्मत संभार गरिनेछ । भञ्ज्याङ बजारको सडक स्तरोन्नती गरिनेछ । पर्यटकीय सडक संजालको विस्तार गरिनेछ । साब्लाखु गुम्बा देखी ढड्ढङ्गे झरना सम्मको सडक निर्माणले गाउँपालिकाको आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटनमा प्रवर्द्धन हुने विश्वास लिएको छु । कोरोना महामारीको कारण नेपाल सरकारले घोषणा गरेको लकडाउनको कारण रोजगारी गुमेका, गरिब, बेरोजगार, श्रमिकहरूलाई रोजगारी सहित राहत प्रदान गरिनेछ । कोरोनाको कारण रोजगारी गुमेकालाई राहत तथा नागरिकलाई सडक संजालको माध्यमबाट सहज आगामनको लागि रु. ३ करोड ३२ लाख २२ हजार ४७० विनियोजन गरेको छु ।

भवन तथा शहरी बिकास

- चालु आ.ब. मा निर्माण शुरु गरिएको महिल भवन तथा सामुदायिक भवनलाई निरन्तरता दिइएको छ । जनप्रतिनिधि तथा अन्य विशिष्ट ब्यक्तिहरूको लागि सुरक्षित तथा भरपर्दो आवासको व्यवस्था गरिनेछ । वडा कार्यालयहरूको प्रशासनिक भवनमा एकै प्रकारको डिजाइन गरिनेछ । आगामी आ.ब. मा कम्तिमा ३ वटा सादेवा, लिम्बुदिन र सुरुखिमको वडाकार्यालयको प्रशासनिक भवन निर्माण गर्न शुरु गरिनेछ । गाउँपालिकाको प्रशासनिक भवनको डिपिआर तयार गरी आवश्यक निकायसंग समन्वय गरी निर्माण गर्न शुरु गरिनेछ । भवन निर्माण तथा डिपिआरको लागि एकमुष्ट रु. ६८ लाख ४२ हजार १२९ विनियोजन गरेको छु ।

सिंचाई:

- बिभिन्न कुलो मर्मत, सिंचाई आयोजना संचालन गरी नागरिकको आय आर्जन तथा जिविकोपार्जनमा सहजता ल्याउनको लागि रु. १३ लाख विनियोजन गरेको छु।

बातावरण तथा विपद ब्यबस्थापन:

वन बातावरण, भू – संरक्षण र जलवायु परिवर्तन:

- वन, वातावरण तथा भू संरक्षणको कार्यक्रमलाई निरन्तरदा दिएको छु। विपद ब्यबस्थापनको लागि आवश्यक तयारी गरेको छु। बाढी पहिरो भू-क्षय जस्ता प्राकृतिक प्रकोप रोकथामको लागि वृक्षारोपण कार्यक्रम लागु गरेको छु। वन बातावरण, भू संरक्षण, वृक्षारोपण, विपद ब्यबस्थापनको लागि एकमुष्ट रु. ३४ लाख ५० हजार ३०७ विनियोजन गरेको छु।

संस्थागत बिकास र सेवा प्रवाह र सूशासन

- न्यायिक समितिको काम कारबाहिलाई चुस्त दुरुस्त तथा प्रभावकारी बनाउँदै स्थानीय नागरिकको विवाद समाधान सहज रुपले गर्न सचिवालय, इजलाश निर्माणको लागि रु. ५ लाख विनियोजन गरेको छु।
- वडा कार्यालयको ब्यबस्थापन, मर्मत सभार, मेशिनरी औजारको लागि रु. १० लाख २५ हजार विनियोजन गरेको छु।
- सवारी साधन मोटरसाइकल खरिदको लागि १२ लाख ५२ हजार ३१९ विनियोजन गरेको छु।
- यस गाउँपालिकाका कर्मचारीहरुलाई कार्यालयको काम कारबाहीमा चुस्त, दुरुस्त तथा प्रभावकारी रुपले काम गर्ने वातावरण सिर्जना गर्न, कार्यालय समय भन्दा बाहिर तथा सार्वजनिक बिदामा काम गराउँदै कार्यालयले लिएको बार्षिक लक्ष अनुसार निर्दिष्ट समयमा नै योजना कार्यान्वयन गर्न, बर्खे बिकासलाई अन्त्य गर्न, कर्मचारीको ज्ञान, सीप, क्षमता, अनुभवको उच्चतम सदुपयोग गर्दै अधिकतम उपलब्धि हासिल गर्न र कार्यसम्पादनमा उत्प्रेरणा प्रदान गर्न गाउँपालिकाको आन्तरिक स्रोतवाट व्यहोरिने गरी कार्य सम्पादनमा आधारित प्रोत्साहन भत्ताको व्यवस्था गरेको छु। यस बाट कर्मचारीमा सभाले पारित गरेको नीति तथा कार्यक्रमको मातहतमा रही आफू भन्दा एक तह माथीको अधिकारी प्रति जिम्मेवार तथा उत्तरदायी भई चुस्त, दुरुस्त तथा प्रभावकारी रुपमा कार्यसम्पादन हुने, कार्यपालिकाले पारित गरेको बार्षिक कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्ययोजना अनुसार कार्य सम्पादन हुने, बर्खे बिकासको अन्त्य हुने तथा सेवाग्राहीले कार्यालय समय भन्दा बाहिर तथा सार्वजनिक बिदाको दिनमा पनि सेवा पाउने लक्ष लिइएको छ। साथै कर्मचारीहरुले स्थानीय तहको लक्ष अनुरुप आफ्नो कार्यसम्पादन गर्नु भई यस गाउँपालिकाको सेवा प्रवाहबाट नागरिकहरुले सन्तुष्टि प्राप्त गर्ने अनुमान गरेको छु।

अध्यक्ष/उपाध्यक्ष निर्दिष्ट कार्यक्रम

- यस गाउँपालिकाका प्रत्येक नागरिकहरुलाई अध्यक्ष र उपाध्यक्षको तर्फबाट संबोधन गर्न पहल गरेको छु। स – साना तत्काल नगरी नहुने योजना/कार्यक्रमलाई जुन बेला आवश्यक पर्छ, त्यही बेला समाधान गर्ने सोच लिएको

छु । यसले नागरिक र जनप्रतिनिधि बिचको संबन्ध सुदृढ भई नागरिकको आवश्यकताहरु संबोधन हुन गई नागरिकमा स्थानीय सरकार प्रतिको विश्वास, भरोसा थप मजबुद हुने बिश्वास लिएको छु । अध्यक्ष उपाध्यक्ष निर्दिष्ट कार्यक्रमको लागी रु. २० लाख बिनियोजन गरेको छु ।

कार्यपालिका सदस्य कार्यक्रम

- गाउँ कार्यपालिकाका मनोनित सदस्यलाई सवै वडामा संबोधन गर्ने गरी, वडा समितिले तथा गाउँपालिकाले बिनियोजन गरेको योजनामा डुब्लिकेशन नहुने गरी योजना बिनियोजन गर्न एकमुष्ट रु. १५ लाख बिनियोजन गरेको छु ।

सम्मनित सभाका सभाध्यक्ष महोदय,

- यस बजेटको कार्यान्वयनबाट वालक अवस्थामा रहेको यस गाउँपालिकाको भविष्य उज्वल रहनेछ, गाउँपालिका समृद्ध बन्नेछ र सिदिङ्वाबासी दाजु भाई दिदी बिहानीको आय आर्जनमा वृद्धि हुंदै नेपाल सरकारले लिएको "समृद्ध नेपाल सुखी नेपाली" भन्ने नारा साकार हुनेछ भन्ने अपेक्षा लिएको छु । बजेटको कार्यान्वयनको लागि समग्र सरकारी, गैरसरकारी संघ संस्था, आम जनसमुदाय, वुद्धिजिवि, नागरिक समाज, राजनीतिक दल लगायत सबैले प्रभावकारी ढंगले आफ्नो भुमिका निर्वाह गर्नु हुनेछ भन्ने आशा, विश्वास लिएको छु ।
- अन्त्यमा प्रस्तुत बजेट तर्जुमा गर्न प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रूपमा सहयोग गर्नुहुने सम्पूर्णमा हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

धन्यवाद ।